

ARCHITECTUS

Nr 1(61)

2020

kwartalnik

Spis rzeczy

Wydawca

Wydział Architektury
Politechniki Wrocławskiej

Patronat

Polski Komitet Narodowy ICOMOS
Polska Akademia Nauk
Oddział we Wrocławiu

Rada Naukowa

Zbigniew Bać (Polska)
Michail Balzanikov (Rosja)
Joaquim Braizinha (Portugalia)
Kateřina Charvátová (Czechy)
Małgorzata Chorowska (Polska)
Hugo Dworzak (Liechtenstein)
Nathalie Guillaumin-Pradignac (Francja)
Tore I.B. Haugen (Norwegia)
Robert Kunkel (Polska)
Ada Kwiatkowska (Polska)
Bo Larsson (Szwecja)
Aleksander Piwek (Polska)
Janusz Rębielak (Polska)
Vladimír Šlapeta (Czechy)
Elżbieta Trocka-Leszczyńska (Polska)

Redaktor naczelny

Ewa Łużyniecka

Redaktorzy tomu

1(61)/2020

Alison Wain

Piotr Gerber

Sekretarz

Ewa Cisek

Projekt okładki

Marcin Zawadzki

www.architectus.arch.pwr.wroc.pl
e-mail: architectus@pwr.edu.pl

- Alison Wain, *Big Stuff – ochrona dużych obiektów przemysłowych, części naszego dziedzictwa materialnego* 3
- Marie Grima, *Latarnia morska Tod Head. Konserwacja i restauracja obiektu techniki przez lata poddawanego modernizacji* 9
- Graça Filipe, *Zabezpieczenie fabryki prochu w Vale de Milhaços oraz konserwacja generatora pary i silnika parowego* 17
- Ellie Swinbank, *Gromadzenie i eksponowanie obiektów związanych z wydobywaniem ropy naftowej i gazu z Morza Północnego w National Museums Scotland* 25
- Neil Meyers, *Rola organizacji wolontariuszy w ochronie ruchomego dziedzictwa przemysłowego w Australii* 31
- Pieter Neirinckx, Marc Pinte, *Rozwój Gandawy i wynikające z niego nowe możliwości dla dziedzictwa przemysłowego i muzealnictwa* 37
- Mateusz Grabowski, Bartosz M. Walczak, *Stare elektrownie jako dziedzictwo przemysłowe i wyzwanie adaptacyjne* 45
- Aleksandra Kozaczek, Gabriela Wojciechowska, Maria Czarnecka, Agnieszka Nowicka, *Rekonstrukcja i możliwości adaptacji dworców kolejowych na przykładzie wybranych obiektów z terenu Dolnego Śląska – wyniki analiz przeprowadzonych podczas warsztatów studenckich* 57
- Piotr Gerber, *Uwagi na temat ochrony historycznych obiektów przemysłowych. Śląskie doświadczenia* 69
- Agnieszka Gryglewska, *Między „koszarami czynszowymi” a blokami mieszkalnymi. Architektura domów urzędniczych spółdzielni mieszkaniowych we Wrocławiu na początku XX w.* 81
- Jakub Lewicki, *Konserwacja zabytków na Mazowszu wobec nowych wyzwań i zmian teorii konserwatorskiej* 99

Na okładce wykorzystano fotografię P. Gerbera.

Wydanie czasopisma finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

ARCHITECTUS

No. 1(61)

2020

quarterly

Contents

Publisher

Faculty of Architecture
Wrocław University
of Science and Technology

Patronage

Polish National Committee ICOMOS
Polish Academy of Sciences
Branch in Wrocław

Editorial Counsel

Zbigniew Bać (Poland)
Michail Balzanikov (Russia)
Joaquim Braizinha (Portugal)
Kateřina Charvátová (Czech Republic)
Małgorzata Chorowska (Poland)
Hugo Dworzak (Liechtenstein)
Nathalie Guillaumin-Pradignac
(France)
Tore I.B. Haugen (Norway)
Robert Kunkel (Poland)
Ada Kwiatkowska (Poland)
Bo Larsson (Sweden)
Aleksander Piwek (Poland)
Janusz Rębielak (Poland)
Vladimír Šlapeta (Czech Republic)
Elżbieta Trocka-Leszczczyńska (Poland)

Editor-in-Chief

Ewa Łużyńska

Guest editors 1(61)/2020

Alison Wain
Piotr Gerber

Secretary

Ewa Cisek

Cover designer

Marcin Zawadzki

www.architectus.arch.pwr.wroc.pl

e-mail: architectus@pwr.edu.pl

- Alison Wain, *Big Stuff – preserving large machinery as part of our built environment* 3
- Marie Grima, *The Tod Head lighthouse lantern. The conservation-restoration of a technical object that has been continuously modified over the years* 9
- Graça Filipe, *The safeguarding of the Vale de Milhaços Gunpowder Factory and the operational conservation of the steam generator and the steam engine* 17
- Ellie Swinbank, *Collecting and displaying the decommissioning of North Sea Oil and Gas at the National Museums Scotland* 25
- Neil Meyers, *The protection of industrial movable cultural heritage and the role of volunteer organisations in Australia* 31
- Pieter Neirinckx, Marc Pinte, *Urban development in Ghent offers new opportunities for industrial heritage and the museum* 37
- Mateusz Grabowski, Bartosz M. Walczak, *Old power stations as industrial heritage and adaptive re-use challenges* 45
- Aleksandra Kozaczek, Gabriela Wojciechowska, Maria Czarnecka, Agnieszka Nowicka, *Reconstruction and possibilities for adaptive re-use of railway stations based on the example of selected objects from the area of Lower Silesia – results of analyses carried out during student workshops* 57
- Piotr Gerber, *Comments on the protection of historic industrial facilities, experience in Silesia* 69
- Agnieszka Gryglewska, *Between tenement buildings and blocks of flats. Architecture of buildings of civil servants' housing cooperatives in Wrocław at the beginning of the 20th century* 81
- Jakub Lewicki, *Preservation of historical monuments in Mazovia in the face of new challenges and changes in conservation theory* 99

The photo on the cover by P. Gerber.